

Iň gadymy haly

Category: Kitapcy,Taryhy makalalar
написано kitapcy | 23 января, 2025
Iň gadymy haly

IŇ GADYMY HALY

Türkmen halylarynyň ýaşy müňlerce ýyla barabar hasaplansada,iň gadymy halyny kim,nirede dokapdyr,onusuň ýaşy näçe,şol halynyň reňki,nagyslary nähili diýen sowal okyjylary az gyzyklandyrýan däldir.

Biziň bagtymyza,halylaryň skif döwrine degişli ýekeje nusgasyny tapmak arheologlara miýýesser boldy.Ol haly hazır bütin dünýäde tanalýan,meşhur Pazryk halysydyr.Pazryk halysy häzirki zaman türkmen halylarynyň ilkinji gadymy nusgalarynyň biridigi mälim boldy.Biz bu hala we onuň nagyslaryna diňe bir gadymy skif sungatynyň gymmatbaha nusgasy hökümünde dälde eýsem,umumy adamzat medenýetiniň deňsiz-taýsyz gymmatlygy hasaplaýarys we ony şu nukdaý nazardan ymykly öwrenip,onusuň bilen dünýä halklaryny tanyş etmegi zerur hasaplaýarys.

Pazryk halysyny Daglyk Altaýda,Pazryk diýen ýerde,1947-nji ýylда guralan ekspedisiýa V Pazryk depesini gazan wagty,baky doňaklykda içi buzdan dolup galan guburdan tapylýar.

Pazryk halysy gönüburçlyk görünüşinde bolup,onusuň ini 1m.89 sm.boýy hem 2 metre barabar eken.Onuň her kwadrat disimetride 3600 çitim bolup,jemi 1mln 250.000 çitim çitilendigi hasaplanyp görülpdir.Halynyň 1-1,5 sm sütügi bar eken.Alymlar bu halynyň dokalan döwrini biziň eramyzdan öňki V başy lv aýaklarydyr diýip kesgitläpditler.

Wagtyň köp geçenligi zerarly haly zaýalanyp,tüydilip başlapdyr we onuň ýokarky sag burçunyň bir bölegi çüýräp gopupdyr.Halyda surat we ornament-şekil gatyşdyrlıp nagış edilipdir.

Arazbaý ÖRÄÝEW.

Taryhy makalalar